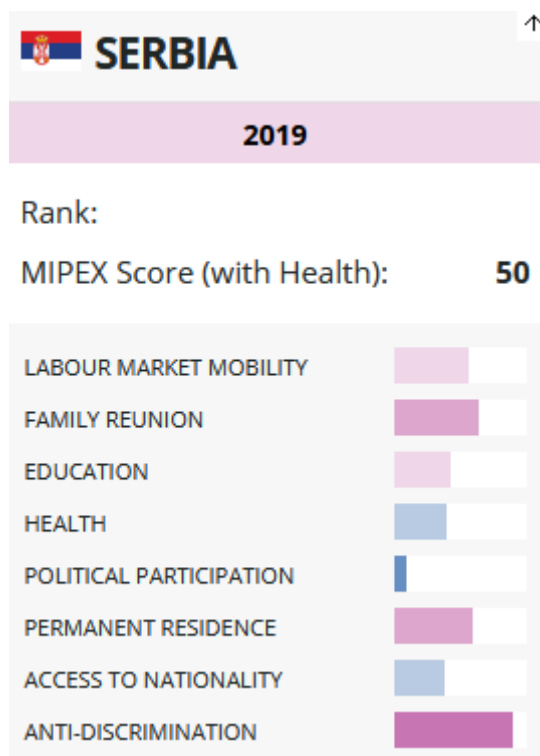

SRBIJA

Promene u politici

U proteklih pet godina, radnici i porodice iz država koje nisu članice EU u Srbiji uživali su koristi od nekoliko poboljšanja unetih u politike integracije u nekoliko oblasti, kao što su tržište rada, spajanje porodice, obrazovanje i zdravstvena zaštita. Srbija je na MIPEX-u napredovala za +5 poena u periodu od 2014. do 2019. godine, prateći međunarodne trendove reformi drugih zemalja MIPEX-a (+2 poena u proseku). Zapravo, Srbija je zemlja koja je najviše napredovala među zapadnobalkanskim zemljama.

Pozitivne promene prema pokazateljima MIPEX-a:

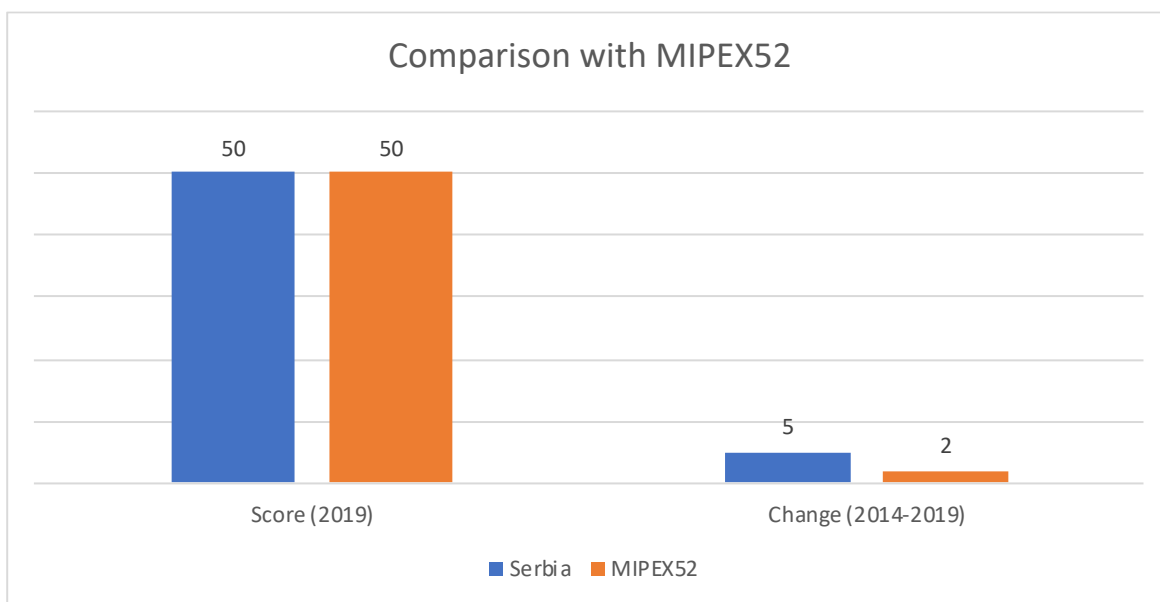
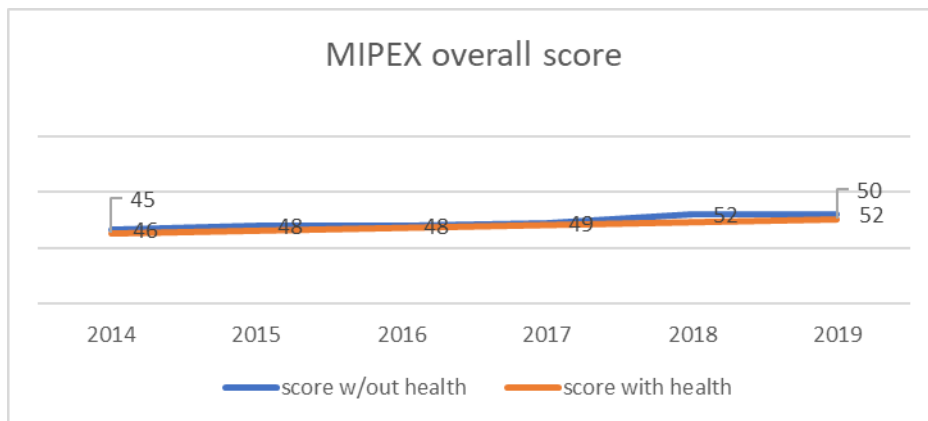
- Priznavanje akademskih kvalifikacija
- Uzimanje u obzir ličnih okolnosti pre odbijanja i oduzimanja dozvole za spajanje porodice
- Pravo na odobrenje samostalnog boravka za partnere i decu
- Obrazovno usmeravanje na svim nivoima
- Učenje jezika u okviru obrazovanja
- Komunikativna/akademska fluentnost u obrazovanju

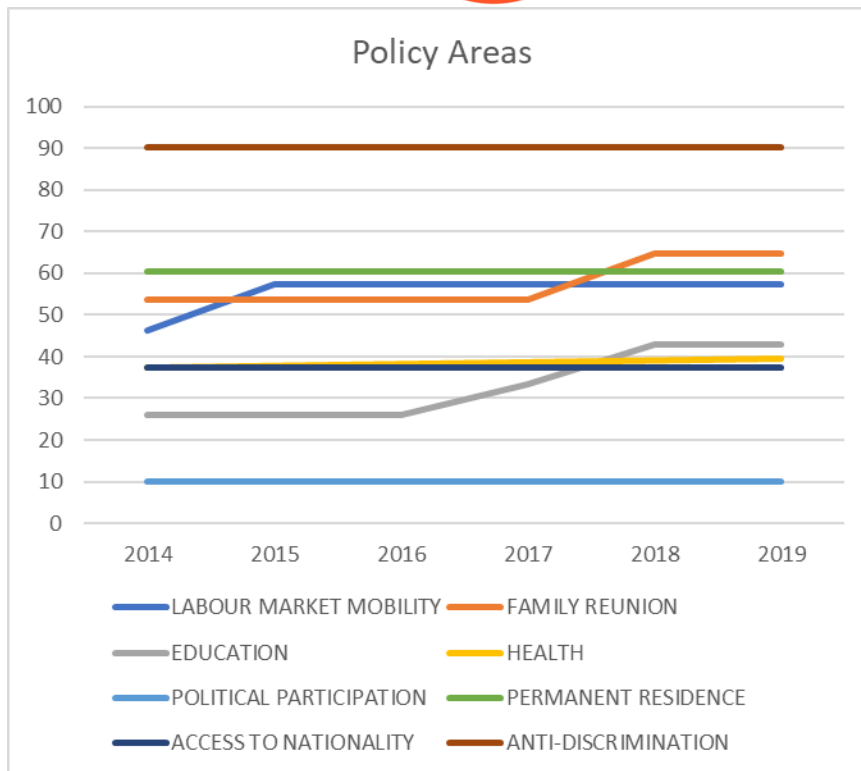

- Standard učenja jezika u okviru obrazovanja
- Uslovi za inkluziju migranata bez dokumenata u zdravstveni sistem

Negativne promene prema pokazateljima MIPEX-a:

- Nema ih

Zaključci i preporuke

Za imigrante koji nisu iz zemalja članica EU, a koji mogu da dobiju pravni status u Srbiji, politike integracije su umereno povoljne, što je tipično za prosečnu zemlju MIPEX-a. Rezultat Srbije je 50/100, što je prosek zemalja MIPEX-a. To znači da se imigranti u Srbiji suočavaju sa onoliko prepreka koliko imaju i mogućnosti za integraciju.

Čini se da prepreke postoje u oblasti učešća u političkom životu i zdravstvene zaštite, slično preprekama koje postoje i u drugim zapadnobalkanskim zemljama. Imigranti takođe nailaze na prepreke u pristupu državljanstvu Srbije, što je slično problemima koji postoje u Hrvatskoj i Severnoj Makedoniji.

MIPEX klasifikuje pristup Srbije integraciji kao samo „jednakost na papiru“. Kao i u drugim zemljama Zapadnog Balkana (Albanija, Hrvatska i Severna Makedonija), imigranti u Srbiji uživaju osnovna prava i dugoročnu bezbednost, ali nemaju pristup jednakim prilikama.

Pristup zemlje integraciji je važan jer politike utiču na to da li je integracija dvosmeran proces ili ne. Način na koji zemlje postupaju prema imigrantima snažno utiče na to da li postoji dobra interakcija između imigranata i javnosti, kao i na mišljenje koje imaju jedni o drugima. Na osnovu 130 nezavisnih studija koje koriste MIPEX, politike integracije pokazuju se kao jedan od najsnažnijih faktora koji utiče ne samo na volju javnosti da prihvati imigrante i stupi u interakciju s njima, već i na stavove samih imigranata, njihov osećaj pripadnosti, njihovo učešće, pa čak i na njihovo zdravlje u novoj domovini.

Srbija je lider u regionu pošto su njene politike razvijenije nego u Albaniji, Hrvatskoj i Severnoj Makedoniji. Politike Srbije deluju najsličnije politikama susedne Rumunije.

- **Mobilnost na tržištu rada:** *Umereno povoljno:* Osobe kojima je odobreno stalno nastanjenje i porodice koje se spajaju imaju jednak pristup tržištu rada, uključujući i samozapošljavanje. Međutim, te novopridošlice dobijaju samo opštu, ali ne i ciljanu podršku za unapređenje svojih stručnih veština i karijera.
- **Spajanje porodice:** *Blago povoljna:* Iako imigranti mogu da se prijave za spajanje sa svojim bliskim rođacima, politika je diskrecionaviše nego u većini zemalja, pošto nadležni organi imaju nekoliko nejasnih osnova za odbijanje. Spojene porodice se mogu osećati sigurnije zahvaljujući novom Zakonu o strancima (2018) koji im je dao mogućnost odobrenja samostalnog boravka nakon četiri godine.
- **Obrazovanje:** *Umereno povoljna:* Učenici imigranti imaju ista prava na obrazovanje kao i državljani, a 2017. godine, Ministarstvo prosvete je izdalo dodatno uputstvo kako bi se olakšala organizacija pružanja jezičke podrške u osnovnim i srednjim školama deci migrantima (odnosi se samo na decu koja su državljani trećih zemalja iz aktuelnih mešanih migracionih tokova). Sistematičnija podrška mogla bi svim učenicima pomoći da nauče da žive sa različitostima, a posebno bi mogla pomoći učenicima imigrantima da napreduju do nivoa sticanja pune akademske fluentnosti i višeg obrazovanja.
- **Zdravstvena zaštita:** *Blago povoljna:* Inkluzija migranata u sistem zdravstvene zaštite Srbije je безусловna za legalne imigrante i tražioce azila, ali pacijenti bez dokumenata moraju da ispunjavaju određene uslove i prema njima je taj sistem diskrecion. Imigranti smešteni u centrima za azil i prihvatnim centrima mogu da pristupe osnovnim informacijama i kulturnim medijatorima u vezi sa pravima i korišćenjem usluga zdravstvene zaštite, ali službe za zdravstvenu zaštitu generalno nisu spremne da odgovore na posebne informacije i zdravstvene potrebe migranata.
- **Učešće u političkom životu:** *Nepovoljna:* Strani legalni rezidenti su s vremena na vreme obavesteni o prilikama da učestvuju u javnom životu na loklanom nivou, ali sa njima se ne obavljaju konsultacije, ne dobijaju podršku i nije im dozvoljeno da glasaju ili da se učlanjuju u političke stranke.
- **Stalno nastanjenje:** *Blago povoljna:* Nakon pet godina boravka na osnovu odobrenog privremenog boravka (ili nakon tri godine na osnovu odobrenog privremenog boravka po osnovu spajanja porodice), migrantima koji ispunjavaju zakonske uslove (uključujući ekonomske uslove) može se odobriti stalno nastanjenje, mada se praktične prepreke mogu pojaviti tokom čitavog procesa.
- **Pristup državljanstvu:** *Blago nepovoljna:* Nakon osam godina, strani državljanin može postati državljanin Srbije, ali mora da se odrekne svog prethodnog državljanstva, što je glavna prepreka integraciji. Deca rođena u Srbiji, a čiji roditelji nisu državljani Srbije, imaju pravo da postanu državljani Srbije samo ako su njihovi roditelji lica bez državljanstva ili su nepoznati. Srbija još uvek ne ide u korak sa trendom omogućavanja dvojnog državljanstva za sva naturalizovana odrasla lica, kao ni trendom omogućavanja deci da ostvare pravo na državljanstvo.
- **Antidiskriminacija:** *Povoljna:* Snaga Srbije u oblasti integracije je antidiskriminacija. Pravni okvir obuhvata snažne zakone i mehanizme sprovođenja, ali snažnije telo za ravnopravnost i politiku ravnopravnosti moglo bi da pomogne da se poveća svest o diskriminaciji i prijavjivanju diskriminacije.

MIGRANT INTEGRATION POLICY INDEX 2020

